

# Asiaa aluekeskusohjelmasta ja seutuyhteistyöstä

Mikä on aluekeskusohjelman ja seutuyhteistyön nykytilanne verrattuna aikaan ennen aluekeskusohjelmaa? Miksi aluekeskusohjelma on olemassa ja mitä ylipäätään on saatu aikaiseksi ja onko veroerojen kohdentaminen eri toimintoihin ollut järkevää? Mitä asioita olisi voitu tehdä toisin? Olen usein joutunut pohtimaan aluekeskusohjelman kolmen toimintavuoden aikana sisällöllisiä kysymyksiä ja vaikutusta ohjelma-alueen kuntien elinvoimaan. Yhteenvetona voidaan todeta, että paljon on saatu aikaiseksi, mutta paljon on vielä tehtävää.

Mediassa on käyty viime aikoina paljon keskustelua kuntien palvelurakenteen muutostarpeesta. Valtiovalta, ja erityisesti kunta-asioista vastaava ministeri on antanut ymmärtää, että kuntien vapaaehtoinen yhteistyö ei ole edennyt toivotulla tavalla. Yhteistyö etenee liian hitaasti, sitoutuminen on laimeaa ja merkittäviä uudistuksia ei ole saatu aikaiseksi. Edellä mainittu on koko valtakuntaa koskeva yleistys, josta ei voida kuitenkaan suoraan vetää johtopäätöksiä kaikkien alueiden tilanteesta, koska aluekeskukset poikkeavat sisällöltään ja etenevät ohjelman toteutuksessa hyvinkin eri taitia. Ja täytyy myös muistaa, että merkittävää seutuyhteistyötä tehdään myös aluekeskusohjelma-alueiden ulkopuolella.

Joka tapauksessa kuntapalvelujen tuottaminen tulee jatkossa ohjautumaan valtiovallan puolelta ns. palvelualueiden suuntaan. Ideana on vähintään 30.000 kuntalaisen alueet, joissa palvelut tuotettaisiin yhteistyönä yli kuntarajojen. Alueiden väestömäärä ei kuitenkaan vielä takaa palvelualuekuntien yhteistyön sujuvuutta ja tehokkuutta. Parempia tuloksia saavutetaan, mikäli palvelualueet muodostuvat luonnollisista työssäkäyntialueista ja yhteistoimintaa ei jouduta aloittamaan aivan puhtaalta pöydältä.

Tässä yhteydessä tuleekin mielestäni aluekeskusohjelman merkittävä rooli selkeästi esiin. Aluekeskusohjelmamme on valmistellut henkistä (lisännyt tahtoa yhteistyöhön) ja fyysistä (seudulliset päätöksentekorakenteet jne.) maaperää tulevaan palvelualuemalliin liittyvien uudistusten toteutukselle. Kuluvan vuoden aluekeskusohjelman toiminta- ja taloussuunnitelmaan onkin varattu määrärahat niin sosiaali- ja terveyssektorin-, opetus- ja teknisen toimien kuin kulttuuri-, matkailun- ja vapaa-aikatoimen kuntienvälisen yhteistoiminnan edistämiseen ja kehittämishankkeiden valmisteluun.

Kuntapalvelujen volyyymi ja laatu vaikuttavat erittäin laaja-alaisesti paitsi kuntalaisten hyvinvointiin myös koko alueen elinvoimaisuuden kehittämiseen. Haluamme siksi olla aluekeskusohjelman kautta kuntapalvelujen kehitystyössä mukana.

Sosiaali- ja terveyssektori sekä opetustoimi muodostavat merkittävimmät osat kuntien menokertymästä.



Engelmana on se, ettei toiminnallisten kustannusten nousua tunnuta saavan millään kuriin. On ollut virkistävää havaita, että seudullamme pohditaankin yhä enemmän kuntapalvelujen tuottamista kuntien välisenä yhteistyönä, kustannustehokkaasti, mutta palvelujen laadusta tinkimättä. Euro on hyvä konsultti ja uskon, että lähitulevaisuudessa yhteistyön saralla siirrytään yhä enemmän puhumisesta tekoihin.

Terveyspalveluiden seudulliseen kehittämiseen on ladattu paljon odotuksia. Päivystysjärjestelyt sekä terveydenhuollon tietojärjestelmien yhdenmukaistaminen tehostavat toimintaa ja parantanevat pidemmällä ajanjaksolla myös sektorin taloudellista tilannetta. Ympäristöterveydenhuollossa ollaan myös ottamassa merkittäviä edistysaskelaita. Samoin paraikaa selvitetään seudullisen alueopiston perustamista ja toimintaedellytyksiä.

Varkaus, Leppävirta ja Joroinen ovat päättäneet tukea lentoliikennettä ennen julkisen palvelun velvoitteen voimaantuloa. Toivottavasti matkustajamäärät nousevat niin paljon, ettei julkisen palvelun velvoitteen aikana kuntien tappiota kukaan nouse liian suureksi. Lentoliikenteen mahdollisen lopetuksen vaikutuksia aluetalouteen ei kannata aliarvioida.

Aluekeskusohjelman elinkeinopainotteisuus näkyy panostuksina tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja Itä-Suomen yliopistojen jalkautumisena alueemme yritysten tarpeisiin. Satsaukset uusien innovaatioiden ja yritysideoiden tuottamiseen sekä huippututkimuksen soveltaminen elinkeinoelämään ovat välttämättömiä, mikäli aluekeskuksemme haluaa jatkossa profiloitua kehittyvänä ja houkuttelevana asuin- ja työssäkäyntialueena.

Verkottuminen muiden aluekes-

kusten kanssa on myös tärkeää. Se tapahtuu aluekeskusohjelmassa sekä yliopistoyhteistyön kautta että aktiivisena kumppanuutena aluekeskusten keskinäisissä Innovaatioympäristöt ja koulutusyhteistyö-, Hyvinvointi- sekä Seutuviestinnän teemaverkostoissa. Samoin aluekeskuksemme kuuluu ns. Erikoistuneiden teollisten seutujen verkostoon, jonka toiminnallisina tavoitteina ovat teollisten seutujen kehittämistä ja niiden strategista kehittämistä koskevan tiedon koonti, ylläpito, kehittäminen ja hyödyntäminen, vaikuttaminen teollisia seutuja koskevaan kehittämisselitykseen ja erityisesti aluekehitysohjelmien uudistamiseen ohjelmakaudelle 2007-2013 sekä tiedon ja kokemusten vaihto mm. osaamisen ja osaamisrakenteiden kehittämisessä.

Maalimme eli merkittävä asema Suomen aluekeskusten verkostossa saavutetaan ainoastaan kuntalaisten, poliittisten päättäjien ja viranhalti-

joiden sekä elinkeinoelämän saumattomalla yhteistyöllä. Siihen ei kuulu nurkkakuntaisuus ja liiallinen "oman tontin" kapeakatseinen reviirijuttelu. Tahtoa ja käytännön toimia yhteistyöstä on jo olemassa, mutta niitä tarvitaan enemmän, kun kuntien välisessä yhteistoiminnassa siirrytään jatkossa entistä syvemmälle tasolle.

Artikkelin kirjoittaja ja yhteydenotot

**Tero Piippo**  
aluekeskuskoordinaattori  
tero.piippo@varkaus.fi  
040-5246380  
www.varkaudenseutu.fi  
aluekeskusohjelma

## Kotikaupungin kasvot, niin tutut

Siitä kapeaa, puista Lemmensiltä pitkin varhaislapsuuteni Lehtoniemeen me kuljimme. Äiti, isä ja minä. Kävelen tai pyörällä. Talvella minä omassa kelmassa karvanahkan päällä istuen. Siihen aikaan oli harvoin talvi.

Kun lapsuuskodin piha on aina lähellä, on turvallista elää, onnellinen olo.

Lapsuuskodin portailla oli hauska istua, kotiportilta katsella avoimin silmin avaraan maailmaan. Portti oli auki tulla ja mennä.

Vielä kukkivat lapsuuskotini sireenit, omenapuut kantavat hedelmää. Ei enää leikkimölkkiä, ei isoa koivua sen vieressä mutta lämpöiset muistot ja rakas kotiseutu, mieleni maisema.

Monissa paikoissa olen käynyt ja palannut takaisin kotiseudulleni tuttuun maisemaan.

Minne menisin täältä? Miksi muuttaisin muualle? Täällä viihdyn, täällä on hyvä olla.

Kun asuu koko ikänsä samoilla seuduilla, tietää mistä puhuu. Läsnä kotikaupungin kasvot, niin tutut, jokaisessa päivässä.

Valoa ja varjoja, aurinkoa ja piviä tehtaan läheisyydessä. Vain valoisat kohdat muistan varjojen välistä. Ne kohotan esille nähtäviksi.

Ulla Hirvonen